

23ste vergadering

Dinsdag 20 maart 2001

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 70 leden, te weten:

Baarda, De Beer, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Bierman, Bierman-Beukema toe Water, De Blécourt-Maas, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Van Bruchem, Castricum, Dees, Doesburg, Dölle, Dupuis, Van Eekelen, Eversdijk, Van Gennip, Ginjaar, Hessing, Van Heukelum, Hofstede, Holdijk, Van den Hul-Omta, Jaarsma, De Jager, Ketting, Kneppers-Heijnert, Kohnstamm, Korthals Altes, Van der Lans, Van Leeuwen, Lemstra, Van der Linden, Lodders-Elfferich, Luijten, Lycklama à Nijeholt, Meindersma, Pastoor, Pitstra, Platvoet, Rabbinge, Rensema, Roscam Abbing-Bos, Rosenthal, Ruers, Van Schijndel, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Stekelenburg, Stevens, Swenker, Tan, Terlouw, Van Thijn, Timmerman-Buck, Varekamp, Ter Veld, Veling, De Vries, Van Vugt, Walsma, Werner, Witteveen, Woldring, De Wolff, Wolfson en Wöltgens,

en de heer Brinkhorst, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en mevrouw Faber, staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Le Poole, wegens bezigheden elders;

Jurgens en Boorsma, wegens verblijf buitenlands.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ingekomen is de volgende brief:

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Aangezien de ministerraad mij heden heeft benoemd tot zijn secretaris, verzoek ik de Kamer mij met ingang van 17 april 2001 eervol ontslag te verlenen. Hoewel ik mij verheug op deze nieuwe uitdagende functie, valt het mij zwaar afscheid te nemen van deze Kamer waar ik ruim 8 jaar met veel plezier heb gewerkt. Ik dank u allen voor het in mij gestelde vertrouwen.

Marianne Hordijk

Alvorens voor te stellen dat wij deze brief doen drukken en dat die volgende week zal worden geagendeerd, neem ik aan dat ik namens alle leden spreek wanneer ik verklaar dat het ook ons zwaar zal vallen afscheid te nemen, maar dat ik mevrouw Hordijk niettemin van harte gelukwens, ook namens ons allen, met deze eervolle benoeming.

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik stel voor, deze brief te doen drukken. De brief zal volgende week worden geagendeerd.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik

aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

De **voorzitter**: Op verzoek van de VVD-fractie heb ik mevrouw Dupuis benoemd tot lid van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport in plaats van de heer Van Heukelum en de heer Van Heukelum heb ik benoemd tot plaatsvervangend lid van die commissie, in plaats van mevrouw Dupuis.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Op zijn verzoek geef ik het woord aan de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Minister **Brinkhorst**: Mijnheer de voorzitter! Ik wil de Kamer het volgende meedelen. Om twee uur vanmiddag zullen bepaalde maatregelen die ik genomen heb in werking treden en ik vind dat u als Kamer daarvan als eerste op de hoogte moet zijn.

Op een geitenbedrijf in Oene, gemeente Epe, rust een ernstige verdenking van mond- en klauwzeer. Hoewel er nog geen sprake is van een definitieve bevestiging heb ik vanwege het voorzorgsbeginsel preventieve maatregelen moeten nemen. De eerste preventieve maatregel is dat rond het bedrijf in Oene, waar reeds een cirkel van 3 km was ingesteld, die cirkel wordt uitgebreid tot 10 km. Vervolgens deel ik mede, dat op een melkveebedrijf in Oosterwolde, waaraan bokjes

Brinkhorst

geleverd zijn door genoemd geitenbedrijf, een ruiming en een blokkade zullen plaatsvinden, te weten de voortzetting van het algemeen verbod zoals dat al enige tijd gold. Verder zal rond een handelaar aan wie ook bokjes zijn geleverd, eveneens in een cirkel van 10 km een standstill worden afgekondigd. In het kader van preventieve ruiming waarbij een slachterij betrokken was, zal eveneens een zone van 10 km worden ingesteld. Ik benadruk dat het hierbij gaat om preventieve maatregelen die worden genomen om te verhinderen dat, mocht het zo zijn dat sprake is van een bevestiging van mond- en klauwzeer, enige verdere uitbraak zou kunnen plaatsvinden.

Ik heb tevens besloten om met ingang van twee uur vanmiddag de import uit het buitenland en de export naar het buitenland van levend vee stop te zetten. Het gaat overigens om bedrijven waar naar alle waarschijnlijkheid geen directe diercontacten hebben plaatsgevonden. Zoals bekend, hebben wij in het kader van hetzelfde preventieve beleid eerder de schapen uit Frankrijk en de dieren uit het Verenigd Koninkrijk getraceerd. Die tracerings heeft het ook mogelijk gemaakt, deze beperkte preventieve maatregelen te nemen. Zoals ik al zei, zullen deze maatregelen ingaan ongeveer veertien minuten na heden.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 (27585);**
- **Opneming in de Wet toezicht effectenverkeer 1995 van bepalingen betreffende openbare biedingen op effecten (27172);**
- **Wijziging van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 in verband met de toetsing van gekwalificeerde deelnemingen in effectenbeurzen (27599).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en ontvangsten van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij**

(XIV) voor het jaar 2001 (27400-XIV);

- Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 2001 (27400-F).

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Van der Linden** (CDA): Voorzitter! Het lijkt erop dat niets de sector bespaard blijft. Helaas zijn deze draconische maatregelen onontkoombaar. De agrarische sector gaat door een diep dal. BSE en MKZ hebben de vleessector in een diepe crisis gedrukt. Ik zeg zonder schaamte dat het mij – ook als boerenzoon – pijn doet om te zien hoe de sector hier op dit ogenblik onder lijdt. Sommigen grijpen deze situatie aan om ervoor te pleiten, het landbouwbeleid op ondoordachte wijze op de schop te nemen. De bedrijven moeten kleinschaliger, extensiever worden en een aanzienlijk deel moet overschakelen op een biologische werkwijze. Gefundeerde onderbouwingen en een analyse van de toekomstige gevolgen ontbreken. Delen van de agrarische sector verkeren in een rampzalige situatie, terwijl de boeren zelf zich vertwijfeld afvragen welke schuld hen treft en wat hun verdere toekomst is. De kernvraag is op welke wijze wij de voedselveiligheid maximaal kunnen waarborgen en welk consequenties uit de huidige situatie getrokken worden. De Landbouw Raad lijkt tot op het bot verdeeld, zowel ten aanzien van BSE en MKZ als biotechnologie en de midterm review 2002.

Voorzitter! Mijn eerste onderwerp betreft de primaire sector. Over boeren en tuinders wordt weinig gesproken. Buitenstaanders moeten haast het gevoel krijgen dat het om een afgeschreven sector gaat. In de nota Voedsel en groen komen de positie en de toekomst van land- en tuinbouw nauwelijks ter sprake. Terecht merkte onze fractievoorzitter in zijn befaamde lezing te Zwolle op 19 januari jongstleden op dat het woord "landbouw" node in de titel van deze belangrijke beleidsnota gemist wordt. "Waar staat het agrofoodcomplex in 2010? Waar moet het staan in onze samenleving?" Zo luidt de belangrijke strategische vraag. De vraag waar de

primaire sector in 2010 staat, ontbreekt helaas nog. Zonder binnenlandse primaire productie zou volgens een analyse van het LEI en het CPB een aantal sectoren in de agribusiness hun bestaansmogelijkheid in dit land verliezen. De sociaal-economische betekenis van de Nederlandse agrosector rechtvaardigt dat een wezenlijke plaats wordt ingeruimd voor de positie en het perspectief van de primaire sector. Nu gaat deze sector ernstig gebukt onder een slecht imago en vormt in menige discussie een sluitpost.

De sector staat onder grote druk en velen binnen de sector ervaren dit als een psychische druk. Een sprekend voorbeeld is de Vijfde nota ruimtelijke ordening. Macroeconomische berekeningen over de consequenties van de verschillende toepassingen van de grond ontbreken. Het gevecht om de schaarser wordende grond is in volle gang. Te zeer wordt de ruimte beoordeeld door een grootstedelijke bril. Indien land- en tuinbouw één van de belangrijkste dragers moet blijven van het platteland en de plattelandsontwikkeling, dan moet aan jonge ondernemende agrariërs ook een perspectief geboden worden. Niemand betwist dat ten behoeve van andere, algemene belangen grond aan de landbouw onttrokken moet blijven worden. Maar het gemak waarmee dit gebeurt, toont aan dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de effecten die dit, in een landbouwpolitiek die zich steeds meer richt op extensivering van de agrarische bedrijfsontwikkeling, met zich brengt. Uit het LEI-bericht blijkt dat agrarische bedrijven te weinig verdienen om de omslag te kunnen maken; dalende opbrengstprijzen bij stijgende kosten. De boer moet steeds meer investeren in milieu, dierenwelzijn, diergezondheid, energie en wordt daarnaast geconfronteerd met fors stijgende grondprijzen.

In een opmerkelijk artikel schetst Frits Bloemendaal in HP/De Tijd van 16 februari jongstleden een opdoemend toekomstscenario voor boer en tuinder. Helaas, zo is mij gebleken, herkennen terecht of ten onrechte maar al te veel boeren zich in dat beeld. "De boer zit in de tang en veel vluchtwegen heeft hij niet", constateert Bloemendaal. Hij schetst het beeld van de leegloop van de